

УДК 930.2: 811

**ГЕНЕЗИС УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ГАЛУЗІ:
ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ****Сірик О.М.***(Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва
і дизайну ім. Михайла Бойчука)*

У статті проаналізовано розвиток української термінологіки залізничної галузі, запропоновано шляхи розв'язання окремих питань функціонування української залізничної термінології як окремої терміносистеми сучасної української літературної мови.

Ключові слова: термінологіка, залізнична галузь, терміносистема української мови

На сучасному етапі розвитку людства проблеми становлення і трансформації національної наукової мови набувають міжнародної ваги. Адже нинішній рівень інтернаціоналізації науки вимагає широкого обміну інформацією, що неможливо без глибокого розуміння характеру співвідношення терміна і поняття, аналізу процесів терміноутворення, визначення ступеня упорядкованості термінології в різних галузях науки і техніки. Лавиноподібний потік новоутворених термінів, що передають відповідні поняття, явища та ознаки, викликаний бурхливим розвитком різноманітних напрямів науки. Проте наразі маємо певну занедбаність наукової мови, спричинену різними геополітичними обставинами. Як висновок – її становлення почало відставати від сучасних темпів розвитку світової науки і техніки.

Таким чином, серед багатьох проблем сучасної української лінгвістики однією з основних є проблема становлення науково-технічної мови. Зростання загального культурного рівня населення, стрімкий розвиток науки й техніки, розширення масштабів науково-технічної інформації вимагають від науковців з одного боку

розвою, удосконалення національної терміносистеми, а з іншого – гармонізації української термінології з міжнародною. У цьому сенсі залізнична терміносистема як порівняно молода підсистема загальнонародної мови привертає увагу своєю лінгвістичною невивченістю.

Залізнична термінологія, так само, як і термінології інших галузей знання, існує принаймні в двох сферах: фіксації і функціонування, у яких терміни зазвичай реалізують по-різному. Ці поняття – «сфера фіксації» та «сфера функціонування» – були введені в науковий обіг В.П. Даниленко у 1971 р. [5, 15]. Вона зазначала, що терміни можна спостерігати, по-перше, в ідеальних умовах, де вони можуть бути вільними від усіх недоліків, тобто в лексикографічних жанрах (у спеціальних словниках, термінологічних стандартах, збірниках рекомендованих термінів і т.ін.). Цю сферу В. П. Даниленко назвала сферою фіксації термінології [5]. По-друге, іншою, не менш важливою, а, можливо, і основною сферою використання термінів є, на її думку, сфера функціонування – наукове мовлення, спеціальна наукова література в широкому сенсі цього слова [6, 38–39].

Завдяки цьому напрямку термінологічних досліджень – вивченню термі-

нів у двох сферах, яке розвивалося з початку 70-х років, але поширилось тільки з середини 80-х років ХХ ст., з погляду В.А. Татарінова, з'явилась змога результативно вивчати терміни в їхньому мовленнєвому функціонуванні, що змінило підхід дослідників до терміна і привело до адекватніших висновків про сутність термінологічної лексики [11, 198].

Цей напрямок термінологічних досліджень активно розвивали такі вчені, як В. П. Даниленко, М. А. Марусенко, В. А. Татарінов, В. М. Лейчик. Загалом вивченню термінів та їх сукупностей у сфері функціонування у спеціальних текстах присвячено 44 дисертаційні дослідження, виконані в 1970-тих–1990-х рр. ХХ ст. на пострадянському просторі (Е.Я. Алянська, Т.М. Баляхін, С.С. Вільчинський, О.Г. Гузенко, Л.А. Кравченко, Т.Д. Михайленко, А.С. Орлова, І.В. Рубцова, Т. Г. Скопюк, В.Ю. Соболева, М.М. Ференц-Мошинська та ін.) [12, 380–384].

Спочатку дослідження сфер фіксації і функціонування, на думку В. М. Лейчика, було пов'язане з реакцією на неможливість пояснити традиційними лексикологічними методами явища асиметрії терміна як засобу позначення наукового поняття (синонімія, багатозначність, формальне варіювання і т.ін.), тому, аналізуючи термін, пробували перейти з системи мови в реальне мовленнєве функціонування терміна [9, 146]. Пізніше, з поглибленням способів аналізу терміну у сфері його використання, функціонування в мовленні, з'ясувалося, що в процесі такого аналізу можна виявити багато фундаментальних ознак терміна, які не розкриваються під час його вивчення в сфері фіксації, і тоді цей напрямок став самостійним, отримуючи імпульси від лінгвістики тесту, що тепер інтенсивно розвивається, формуючи свої власні об'єкти й методи. Подальше поглиблене дослідження сфери функціонування термінів привело до того, що ця проблема стала однією з

центральною у термінознавстві й отримала особливу назву: термін і текст. Сьогодні доцільно говорити, як зазначив В.М. Лейчик, про існування термінознавчої теорії тексту, яка спирається на методи термінознавства й виявляє специфіку існування термінів у текстах на природній мові й мовах для спеціальної мети [9, 146].

Саме сфера функціонування відображає істинну картину конкретної галузевої термінологічної творчості й термінологічного вживання. У сфері функціонування кожний термін і частини терміносистеми існують у текстах, які є жанрово-стилістичними різновидами мови науки (монографія, стаття, реферат, підручник, науково-популярний нарис і т.ін.). Спостереження свідчать, що тут термінам не чужі ані синонімія й варіативність, ані омонімія, ані полісемія; терміни поводять себе як слова, а термінологія – як лексика з властивими їй усіма законами семантичного розвитку (у специфічних для термінології формах прояву) [6, 40]. На нашу думку, порівняно зі сферою фіксації сфера функціонування динамічніша і швидше реагує на всі зміни, які відбуваються в мові науки. Відомо, що будь-яка галузь знання перебуває в постійному розвитку, в постійному русі, у процесі змінювання, що безпосередньо відображається на термінології. Відповідно дефініції термінів можуть розширюватися, набувати додаткові значення, відтінків значень тощо. І реакція на ці зміни у відповідній терміносистемі відбувається негайно.

Сфера функціонування досліджуваних термінів дуже різноманітна, це спеціальна література багатьох жанрів: монографії, підручники або навчальні посібники, статті із спеціалізованих журналів (залізнична галузь).

У спеціальній літературі, яка стосується жанрової різноманітності наукових творів, можна прослідкувати спроби класифікувати жанри, згрупувати їх на основі спільності яких-небудь ознак.

Так, основні види наукових публікацій поділяють залежно від їх обсягу на три групи: малі форми, середні форми й великі форми. За цією класифікацією, стаття належить до середніх форм, а підручник, навчальний посібник і монографія – до великих.

Згідно з цим підходом до жанрової диференціації, стаття й монографія входять до однієї групи ядрових жанрів, тобто основних жанрів, які визначають специфіку стилю. Підручник у рамках цього підходу належить до периферійних жанрів, які не складають основу стилю. Монографія і стаття належать до власне наукового (академічного) стилю, а підручник і навчальний посібник – до навчально-наукового.

З погляду інформаційного статусу публікацій дослідники одноставно відзначають інформаційну самостійність монографії та статті. Ці репрезентанти наукового стилю є результатом дослідження автора або авторів, полеміки з досліджуваних питань або огляду наявних поглядів. Підручник компілює наукові відомості, спираючись на власне наукові джерела, тому досить природно, що підручник не має самостійної інформаційної цінності, яка властива статті та монографії.

Наступним параметром, який зазначає специфіку досліджуваних жанрів, є функціональна спрямованість публікацій. Монографії й статті подають нові наукові відомості читачам, які мають вже достатньо високий рівень наукової компетенції. Мета цих жанрів – передати інформацію, як правило, з якогонебудь вузького питання. Тому загальна спрямованість цих публікацій може бути кваліфікована як така, що інформує, апелює до вже сформованих поглядів, пропагує концепцію автора/авторів, яка відображається в тексті монографії або статті. Підручник характеризується дидактичною спрямованістю, виклад матеріалу має освітню мету, навчає засадам цієї науки.

Ще одним значним параметром, який встановлює специфіку жанрів, що розглядаються, є відображення прагматичної настанови автора у змісті публікації. Підручник адресований тим, хто пізнає засади науки й має мінімальний рівень власної наукової компетенції. Відповідно прагматичною настановою автора підручника є виклад засад науки в межах певної концепції. Прагматична настанова монографії або статті полягає в змінюванні погляду реципієнта на предмет або змінюванні обсягу вже відомої реципієнту інформації. Монографія і стаття призначені для спеціаліста, який має високий рівень компетенції в певній галузі знання.

Необхідно особливо підкреслити, що найпоширенішими є такі типи статей: дослідницька стаття, дискусійна стаття, оглядова стаття. У плані змісту дослідницька стаття спрямована на вивчення явища або процесу на основі аналізу практичного матеріалу, результатом якого є підтвердження авторської гіпотези, розроблення наукової теорії. Функційне завдання дискусійної статті полягає у критичному підході до спірних поглядів на ту чи іншу проблему. Така стаття відбиває полеміку, діалог автора з прибічниками інших концепцій. В оглядовій статті автор висуває завдання узагальнити наявні погляди на новому теоретичному рівні. Оглядова стаття збирає матеріал, уже накопичений у конкретній галузі науки, і його первинно узагальнює. Погляд автора виявляється не у критичних оцінках, а в доборі матеріалу й у способі його презентації.

Проблема місця і ролі періодичних видань у науковому житті – складна і багатоаспектна. На кожному з етапів розвитку суспільно-історичного процесу періодика не тільки висвітлювала наукові знання, а й виконувала функцію їхнього популяризатора. Стосовно технічних періодичних видань, то в останній чверті XIX – поч. XX століть, вони, як правило, були чи не єдиною трибуною «технічного

слова». Журнали технічного спрямування відігравали особливу роль у розвитку наукової думки і тому фактично сприяли формуванню науково-технічного прогресу не тільки у всьому світі.

Терміни залізничної (транспортної) галузі в 30-ті роки ХХ століття ставали широко відомими й завдяки пресі (часопис „Авто та шляхи”, що з 1928 по 1933 рік видавався у Харкові), мова якої не тільки відносно повно фіксувала термінологію, вироблену в науково-популярній та лексикографічній літературі, але й більш-менш активно відображала процес творення термінолексики.

Вироблення транспортної термінології простежується й у часописі „Рідна мова” (Варшава, 1936 р.), що можна вважати першим фактом пильної уваги саме до транспортної термінолексики в Україні, тому що надалі здійснювалася розбудова й вивчення терміносистеми машинобудування і не виокремлювались терміни, які відображають виробничі процеси досліджуваної нами галузі. У мові діаспори ця лексика репрезентувалась у середині ХХ століття в Німеччині. В основу наукового підходу до таких видань покладено протиставлення української термінології російській транспортній лексиці через запозичення з німецької і польської мов. Але україномовних зарубіжних видань, де відбито транспортну українську термінологію, зафіксовано дуже мало.

Джерелами для аналізу функціонування залізничних термінів нами обрано тексти різних жанрів наукового стилю ЗТ та ремонту транспортних засобів: підручники, посібники, порадики, науково-методична література викладачів ДЕГУТ, а також найвідоміша сучасна спеціалізована залізнична періодика: "Залізничний транспорт України", "Весь транспорт", "Железнодорожный транспорт", "Локомотив", "Путь и путевое хо-

зяйство", "Железные дороги мира" та інші галузеві видання, які видаються сьогодні в Україні російською та українською мовами.

Галузеві журнали ЗТ – це періодичні й тимчасові видання, спеціально присвячені питанням залізничної галузі. Журнали публікують історичні й теоретичні дослідження, статті, огляди і хроніку життя транспортної інфраструктури. Журнали та газети, які висвітлюють різні проблеми вітчизняної залізничної галузі, мають три провідні функції: дослідницьку, публіцистичну й інформаційну.

Аналіз свідчить, що галузеві журнали та газети, як правило, спеціалізуються на публікаціях певного типу: теоретичні та практичні дослідження в галузі ЗТ.

Вивчення форми і змісту спеціалізованих журналів російською та українською мовами показало, що спеціальна сфера функціонування залізничних термінів двох мов дуже схожа за призначенням, метою, функціями, структурно-мовними засобами вираження наукових понять, типами текстів тощо. Це зумовлюється тим, що залізничні терміносистеми досліджуваних мов мають дуже багато спільних рис, адже в основі їх лежить та сама система наукових понять у галузі залізничного транспорту.

Аналіз словникового складу текстів залізничної тематики показав, що він складається з трьох основних рівнів: *загальнолітературного, загальнонаукового й термінологічного*, що перебувають у досить тісному зв'язку, який виявляється в безперервному взаємному обміні елементами та в різних формах взаємного впливу. Найінформативніший шар текстів – це термінологічна верства лексики, що є інструментом, за допомогою якого оперують науковими поняттями та оволодівають залізничною спеціальністю.

Залізнична термінологічна система, як свідчать спостереження, є єдністю трьох діалектично взаємопов'язаних

підсистем:

1) власне термінології, яка складається із лексико-семантичних варіантів слів загальноновживаної мови, які виокремлюють як залізничні терміни за допомогою дефінітивного аналізу (*полотно, мережа, дільниця, колія, стрілка* та ін.) ("Залізничний транспорт України", № 2, 2010; ЗНПДЕТУТ; РУСЗТ);

2) номенклатури, яка складається з термінологічних одиниць, які мають інтернаціональний характер в залізничній термінології й відображають специфіку залізничної галузі (*вантаж, залізниця, вокзал, станція, локомотив, поїзд, конкурс* та ін.) ("Залізничний транспорт України", № 2, 2010; РУСЗТ);

3) власне семіотичної підсистеми залізничної термінології, яка містить буквені, цифрові і власне знакові символічні позначення (*ДЛ (дизельне паливо), 14Д45 (дизель), 408М (вимірвальний інструмент), ТЭ10М (тепловоз)* та ін.) («Путь и путевое хозяйство» №9 (21), 2008; Мацюк 2006; Батюшин 2007).

У сфері функціонування залізничних термінів залежно від таких параметрів комунікативного акту, як цільове призначення і зміст, чітко виділено такі типи тексту залізничної тематики: 1) теоретичні праці та практичні розробки; 2) наукові статті та видання; 3) популярні статті, огляди; 4) документація тощо.

Теоретичні та практичні розробки залізничної тематики – це, як правило, монографії із проблем залізничної галузі, які здійснюють інформаційну функцію узагальнення теоретичного матеріалу. Метою таких текстів є викладення зводу правил, концепцій, напрямків у розвитку залізничного транспорту. Ці тексти характеризуються найкоротшими номінативними рядами, членами яких є одиниці всіх трьох підсистем, але панівне становище мають одиниці номенклатури й семіотичної системи. Цей тип тексту призначений для вузького кола реципієнтів, насамперед, науковців та працівників залізничної галузі.

Мова текстів наукових статей і нарисів залізничної тематики дуже близька до мови теоретичних та практичних розробок, тут також загалом використовуються термінологічні одиниці трьох підсистем, причому друга та третя підсистеми домінують, але виявляється тенденція одночасного вживання найменувань першої підсистеми, як у їх термінологічних, так і нетермінологічних значеннях.

Ще один вид тексту залізничної тематики – це оброблений текст, до якого належать в основному популярні статті, новини, огляди у ЗМІ та ін. Окрім інформаційної функції, тут ще реалізується експресивна функція, робиться певний емоційний вплив на одержувача інформації через відібрані мовні засоби. Для цього типу текстів характерні найдовші номінативні ряди, більшість членів яких є одиницями першої підсистеми, причому їх використовують також і у загальномовному значенні. У цих текстах є максимальна кількість міжстильових запозичень, порівнянь та інших виразних засобів мови. Він призначений для широкого кола реципієнтів.

Залізнична документація (інструкції, накладні, графіки руху поїздів тощо) призначена для вузького кола реципієнтів – фахівців залізничної галузі, мова її далека від природної і містить багато умовних позначень, які відомі лише спеціалістам. У цьому типі текстів домінує власне семіотична підсистема залізничної термінології й той прошарок номенклатури, до якого належать спеціальні вказівки.

Функційний аналіз залізничних термінів у спеціальних текстах показує, що між ними немає жорстких меж. Але разом з тим, незважаючи на рухомість меж, кожен з них характеризується певним інвентарем термінологічних одиниць, їх частотністю і сполучуваністю. Найближчими виявляються термінологічні інвентарі першого і четвертого, другого й третього типів текстів.

За іншим параметром тексти сфери

функціонування, які вживають терміни, поділяються на дві групи: 1) тексти, які використовують терміни; 2) тексти, які утворюють терміни [9, 146].

До першого типу текстів належить велика кількість жанрів текстів, у які терміни входять, будучи завчасно закріпленими, уже відомими реципієнту тексту. Це – статті оглядового характеру, різного роду ділові документи, вторинні інформаційні документи; науково-популярні, публіцистичні й художні твори і т.ін.

До другої групи належать тексти, автори яких вводять нові терміни у процесі формулювання і викладу нової теорії або концепції, нового винаходу або наукового відкриття. У цих текстах терміни породжуються разом з ідеями, поняттями, і не випадково в них терміни супроводжуються формулюваннями типу «під цим терміном будемо розуміти», «цей об'єкт може бути позначений».

Отже, тексти сфери функціонування термінів належать до тих, що створюють і використовують терміни, тобто їх можна вважати первинною сферою існування термінів.

Варто зазначити, що під час дослідження терміна в тексті можна використовувати два підходи: від тексту до терміна й від терміна до тексту. Ці два підходи правомірні; однак другий має велику традицію, розроблені методики та інструментарій; перший тільки починає формуватися [9, 147]. Розроблення принципів і методів термінознавчої теорії тексту розширюватиме значною мірою можливості у вивченні й удосконалюванні термінів і термінологій.

Отже, терміни породжуються в усних чи письмових наукових текстах, а кристалізуються в терміносистемах, ін-

шими словами, терміни з'являються в текстах сфери функціонування, у яких викладають теорію, концепцію, описують науковий об'єкт, а потім їх фіксують в текстах словника, стандарту, класифікатора, які належать до сфери фіксації термінів.

У вищезазначених сферах терміни зазвичай існують в багатьох варіантах. У сфері функціонування термін існує у вигляді парадигматичних і синтагматичних варіантів, у сфері фіксації – лише у вигляді парадигматичних.

Головним елементом граматичної організації речень у сфері функціонування є дієслово, що підкреслює її динамічний характер, тимчасом як опорною категорією сфери фіксації термінів з погляду частин мови є іменник, що підкреслює статичний характер цієї сфери.

Розроблення принципів термінознавчої теорії текстів подає надії на значні перспективи у вивченні й удосконалюванні термінів. Найважливішою практичною сферою цієї теорії є термінологічне редагування, яке містить розроблення і вживання правил уведення термінів і дефініцій у текст, а також досягнення оптимальності змістової і формальної структури термінів і дефініцій.

Найважливішим принципом сучасного термінознавства можна вважати принцип первинності сфери функціонування терміна (тексти, які створюють терміни і які використовують терміни) і вторинності сфери фіксації (тексти, які фіксують терміни). Обидві сфери існування термінів, а саме: сфери функціонування і фіксації, тісно взаємопов'язані. На наш погляд, цілісної картини певної термінології у разі нехтування однією зі сфер її існування отримати не можливо.

ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ

1. *Батюшин 2007* – Батюшин І.Є. Технологія ремонту локомотивів. Методичні вказівки / Батюшин І.Є., Черних Ю.М. – К.: КУЕТТ, 2007. – 32 с.

2. *ВРУПС* – Великий російсько-український політехнічний словник: Близько 160 000 слів та словосполучень / [за ред.

О.С. Благовещенського]. - К.: Чумацький Шлях, 2002. – 746 с.

3. *ВТССУМ* – Великий тлумачний словник сучасної української мови / [Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. – К.: Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 1440 с.

4. *Данилевський 2008* – Данилевський В.І. Теорія електричних машин: Методичні вказівки / Данилевський В.І. – К.: ДЕДУТ, 2008. – 70 с.

5. *ЗНПДЕДУТ1* – Збірник наукових праць ДЕДУТ: Серія “Економіка і управління”. – Вип. 11. – К.: ДЕДУТ, 2008. – 275 с.

6. *ЗНПДЕДУТ2* – Збірник наукових праць ДЕДУТ МТЗУ: Серія “Транспортні системи і технології”. – Вип. 13. – К.: ДЕДУТ, 2008. – 288 с.

7. *Іщенко 2008* – Іщенко В.М. Енергоохолодильні системи вагонів та їх ТО: Конспект лекцій для студ. вищ. навч. закл. заліз. трансп. / Іщенко В.М. — К.: ДЕДУТ, 2008 – 112 с.

8. *Кірка 2001* – Кірка Г.М. Залізниця України: історичний нарис / Кірка Г.М., Пшінько О.М., Агієнко І.В. – Дніпропетровськ, 2001. – 328 с.

9. *Мацюк 2006* – Мацюк В.І. Управління рухом поїздів на станціях та дільницях в умовах роботи комп’ютерно-моделюючого комплексу: Методичні вказівки / Мацюк В.І., Мироненко В.К. – К.: ДЕДУТ, 2006. – 68 с.

10. *МРУСЗТ* – Малий рос.-укр. словник термінів залізничного транспорту. – К., 1992. – 48 с.

11. *Пасічник 2003* – Пасічник В.І. Теоретичні основи економіки експлуатаційної діяльності залізниць: Монографія / Пасічник В.І. – К., 2003. – 222 с.

12. *РВТМТЗ* – Рекомендації щодо вживання термінів та визначень з безпеки руху поїздів. – Міністерство транспорту та зв’язку України, 2004.

13. *РУНТС* – Російсько-український науково-технічний словник: 30000 слів / [Уклад. В. Перхач, Б. Кінаш]. – Львів, 1997. – 454 с.

14. *РУПЧНТТ* – Російсько-український перекладний словник наукових і технічних термінів галузі автомобілебудування та ремонту транспортних засобів / [авт.-упоряд. Нікуліна Н.В.] – Харків: ХНАДУ, 2004. – 164 с.

15. *РУСЗТ* – Російсько-український словник залізничних термінів/ [Уклад. Л.П. Ватуля, В.С. Фоменко]. – К.: Транспорт України, 2000. – 483 с.

16. *УРСС* – Українсько-російський словотворчий словник – 2-ге вид., перероб. і допов. Словник / [Уклад. Сікорська З.С.]– К.: Освіта, 1995. – 256 с.

17. *Шатаєв 2007* – Шатаєв В.М. Вагонне господарство: Методичні вказівки Шатаєв В.М. – К.: ДЕДУТ, 2007. – 42 с.

18. *Шило 2004* – Шило Н. І. Російсько-український словник. Термінологічна лексика / Шило Н. І. – К.: Видавничий центр “Просвіта”, 2004. – 212 с.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баришкова О.М. Сучасна українська терміносистема залізничної галузі: проблеми та перспективи / Баришкова О.М. // Матеріали XXXIX Науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів. – Київ: ДЕДУТ, 2010. – с. 58.

2. Вакуленко М. Про тонкощі перекладу з російської та вживання деяких термінологічних пар. / Вакуленко О. – Вісн. Книжк. палати, №8, 2005. – с.41-43.

3. Вербицька О.А. Термін і метафоризація / Вербицька О.А. // Культура слова. – Київ, 1986. – с. 52-56.

4. Д’яков А. С. Основи терміно-творення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А. С Д’яков, Т.Р. Кияк, З. Б. Ку-делько – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2000. – 218 с.

5. Даниленко В. П. Лексико-семанти-ческие и грамматические особенности слов-терминов / В. П. Даниленко // Исследования по русской терминологии. – М.: Наука, 1971. – с. 7–67.

6. Даниленко В. П. Русская терминология: Опыт лингвистического описания / В. П. Даниленко. – М.: Наука, 1977. – 246 с.

7. Кияк Т.Р. Науково-технічний переклад (теоретичні та практичні аспекти) / Кияк Т.Р. // Іноземна філологія, 1992. — вип. 104. — 141 — 150 с.

8. Кияк Т.Р. Проблеми української термінографії. Старі уроки в нових умовах / Кияк Т.Р. // Вестник Харьковского политехнического ун-та. — № 19, 1994. — Выпуск I. — с. 191-198.

9. Лейчик

В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура. Изд-е 4 / Лейчик В. М. – М.: Книжный дом «Либроком», 2009. – 256 с.

10. Наконечна Г. Українська науково-технічна термінологія: історія і сьогодення / Наконечна Г. – Львів: Кальварія, 1999. – 110 с.

11. Татаринов В. А. Общее терминоведение: Энциклопедический словарь / Российское терминологическое общество РоссТерм / В. А. Татаринов. – М.: Моск. лицей, 2006.– 528 с. – (Библиотека журнала «Русский Филологический Вестник», Т. 44).

12. Указатель терминологических диссертаций: справочное пособие / [С. В. Гринев-Гриневиц, В. П. Гринева, Л. П. Минкова, Т. Г. Скопюк].

Сирьк О.М. Генезис украинской терминологии в железнодорожном деле: функциональные особенности. В статье проанализировано развитие украинской терминологии отрасли железнодорожного транспорта, предложены пути решения отдельных вопросов функционирования украинской железнодорожной терминологии как отдельной терминосистемы современного украинского литературного языка.

Ключевые слова: терминология, железнодорожная отрасль, терминосистема украинского языка.

Siryk O.M. Genesis of the Ukrainian terminology in the railway business: functional features. The article analyzes the development of Ukrainian railway industry terminology, proposed solutions to specific issues of functioning of the Ukrainian railway terminology as a separate terminological modern Ukrainian literary language.

Keywords: terminology, railway industry, terminological of Ukrainian language.

УДК:631.331.93(091)(4)(73)

СОРТІВНИЧО-НАСІННЄВА СПРАВА У КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА США (20-ті рр. XX ст.)

Тарабрін О. Є., д-р сільгосп. наук, **Євтушик Р.В.**
(Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН)

На основі аналізу друкованих матеріалів висвітлено розвиток буряківництва у країнах Західної Європи та США у 20-ті рр. XX ст. Розглянуто діяльність сортівничо-насіньових установ та їх основні напрями роботи. Встановлено, що у післявоєнний пе-